

© Savjet Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2012. godina. Ovaj prevod urađen je uz pomoć Fonda za ljudska prava Savjeta Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund) i nije obavezujući za Sud. Više informacija može se pronaći u punoj izjavi o autorskim pravima na kraju ovog dokumenta.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Informator o sudskoj praksi Suda br. 142

jun 2011. godine

Ponomaryovi protiv Bugarske - 5335/05

Presuda od 21.6.2011. godine [Četvrto odjeljenje]

Član 14

Diskriminacija

Obaveza za strance bez stalnog nastanjenja da plaćaju školarinu za srednju školu: *utvrđena je povreda*

Činjenice – Po bugarskom Zakonu o obrazovanju iz 1991. godine, samo bugarski državljani i određene kategorije stranaca imali su pravo na besplatno osnovno i srednjoškolsko obrazovanje. Podnosioci predstavke su dva ruska učenika koja su sa svojom majkom živjela u Bugarskoj. U relevantno vrijeme, jedino je majka imala dozvolu za stalno nastanjenje, iako su podnosioci predstavke imali pravo da žive u Bugarskoj kao članovi njene porodice. U svojoj predstavci Evropskom sudu, podnosioci predstavke žalili su se na diskriminaciju koja se ogledala u tome što je od njih traženo da plate školarinu (800 odnosno 2.600 eura) kako bi završili svoje srednjoškolsko obrazovanje u Bugarskoj, za razliku od bugarskih državljana i stranaca sa dozvolom za stalno nastanjenje.

Pravo – Član 14 Konvencije u vezi sa članom 2 Protokola br. 1

(a) *Primjenljivost* – Pristup obrazovnim ustanovama koje postoje u nekom datom trenutku sastavni je dio prava navedenog u prvoj rečenici člana 2 Protokola br. 1. Podnosioci predstavke upisali su i pohađali srednje škole koje je osnovala i vodila država Bugarska, da bi im naknadno bilo zatraženo, zbog njihovog državljanstva i imigracionog statusa, da plate školarinu kako bi to školovanje i završili. Pritužbe stoga ulaze u područje djelovanja člana 2 Protokola br. 1 i član 14 Konvencije se može primijeniti.

(b) *Meritum* – S obzirom na to da je od podnosilaca predstavke plaćanje školarine traženo isključivo na osnovu njihovog državljanstva i statusa imigranata, jasno je da se po osnovu ličnih karakteristika prema njima postupalo manje povoljno u odnosu na druge u relevantno sličnoj situaciji. Sud je stoga morao utvrditi da li je bilo objektivnog i razumnog opravdanja za ovu razliku u postupanju.

Država je mogla imati legitime razloge da ograniči korišćenja javnih usluga za koje je potrebno mnogo resursa (kao što su socijalni programi, davanja države i zdravstvena zaštita) imigrantima koji su u zemlji na kraći vremenski period ili su tu ilegalno, i koji, po pravilu, ne doprinose njihovom finansiranju. Iako su se slični argumenti u određenoj mjeri odnosili na oblast obrazovanja, oni se nisu mogli samo prenijeti bez ograničenja. Iako priznaje da je obrazovanje aktivnost koja je u organizacijskom smislu složena i skupa za vođenje, i da je država morala pronaći ravnotežu između obrazovnih potreba onih koji su u njenoj nadležnosti i njenih ograničenih kapaciteta da ih primi, Sud nije mogao prenebreći činjenicu da je, za razliku od nekih drugih javnih usluga, obrazovanje pravo koje uživa direktnu zaštitu Konvencije. Ono je takođe vrlo poseban tip javne usluge, koji ne samo da direktno koristi onima koji ga koriste već i služi širim društvenim funkcijama te je nezamjenjiv za unapređivanje ljudskih prava.

Polje slobodne procjene države u ovom domenu povećava se sa nivoom obrazovanja, u obrnutoj srazmjeri sa značajem tog obrazovanja za one na koje se ono odnosi i za društvo u cjelini. Tako se, na univerzitetskom nivou, koji je do sada ostajao opcionalan za mnogo ljudi, veće školarine za strance – i školarine uopšte – čine uobičajenim te bi se u sadašnjim okolnostima mogle smatrati sasvim opravdanim. Situacija je potpuno suprotna sa osnovnim obrazovanjem, kojim se obezbjeđuje osnovna pismenost i poznavanje računa – kao i integracija u društvo i sticanje prvih društvenih iskustava – i koje je obavezno u većini zemalja. Srednjoškolsko obrazovanje, koje je bilo sporno u predmetu podnosilaca predstavke, nalazi se između ove dvije krajnosti. Međutim, uz sve više zemalja koje se kreću prema onome što se opisuje kao društvo "zasnovano na znanju", srednjoškolsko obrazovanje igra sve veću ulogu u uspješnom ličnom razvoju i društvenoj i profesionalnoj integraciji pojedinaca. Zaista, posjedovanje samo osnovnih znanja i vještina predstavlja prepreku uspješnom ličnom i profesionalnom razvoju u modernom društvu, i sprečava prilagođavanje lica sa takvim znanjem okruženju, sa dalekosežnim posljedicama po njihovu društvenu i ekonomsku dobrobit. Ovi argumenti idu u prilog tome da Sud strožije sagleda srazmjernost mjera koje su uticale na podnosiocima predstavke.

Podnosioci predstavke nisu bili u poziciji lica koja u zemlju stižu nezakonitim putem i potom traže pristup javnim uslugama, uključujući besplatno školovanje. I pored toga što podnosioci predstavke nisu imali odobreno stalno nastanjenje, vlasti nisu imale nikakav materijalni prigovor njihovom ostanku u Bugarskoj, niti bilo kakvu ozbiljnu namjeru da ih deportuju. Dakle, svi argumenti koji se odnose na potrebu da se zaustavi ili preokrene tok nezakonitih migracija očigledno se nisu odnosili na slučaj podnosilaca predstavke. Međutim, bugarske vlasti nisu uzele u obzir nijedan od ovih faktora. Zaista, zakonodavstvo nije predviđalo nikakvu mogućnost podnošenja zahtjeva za oslobođanje od plaćanja školarine. U konkretnim okolnostima ovog predmeta, stoga, obaveza da podnosioci predstavke plate školarinu za svoje srednjoškolsko obrazovanje po osnovu svog državljanstva i imigracionog statusa nije bila opravdana.

Zaključak: utvrđena povreda (jednoglasno).

Član 41: Po 2.000 eura na ime nematerijalne štete.

© Savjet Evrope/Evropski sud za ljudska prava
Ovaj sažetak Sekretarijata ne obavezuje Sud.

[Informatori o sudskoj praksi](#)

© Savjet Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2012. godina.

Zvanični jezici Evropskog suda za ljudska prava su engleski i francuski. Ovaj prevod urađen je uz pomoć Fonda za ljudska prava Savjeta Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). On nije obavezujući za Sud i Sud ne preuzima odgovornost za njegov kvalitet. Prevod se može preuzeti sa baze podataka o sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) ili sa bilo koje druge baze podataka kojoj ga je Sud dostavio. Prevod se može reprodukovati za nekomercijalne svrhe pod uslovom da se navede puni naziv predmeta, sa gore navedenom izjavom o autorskim pravima i pominjanjem Fonda za ljudska prava. Ukoliko je namjera da se bilo koji dio ovog prevoda upotrijebi za komercijalne svrhe, molimo vas da se obratite na adresu publishing@echr.coe.int

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int